

OVERWEGING BELOKEN PASEN HUIS VAN DOMINICUS UTRECHT 11 APRIL 2021

Evangelielezing volgens Johannes 20, 19-31

Jezus wenst zijn leerlingen vrede wanneer Hij hen zijn wonden laat zien. Alsof vrede gelegen is in zijn wonden die hebben geleid tot zijn dood, maar eveneens tot zijn verrijzenis. De paradox van het kruis: dat wat leidt tot de dood, is op een verborgen wijze tegelijkertijd de bodem voor de opstanding. En in de gedaante waarin Jezus aan zijn leerlingen verschijnt, draagt Hij die wonden met zich mee en Hij laat ze zien. Ze zijn daarmee teken geworden van dood en nieuw leven.

Tomas kan het allemaal maar niet geloven als zijn medebroeders hem vertellen over de verschijning van Jezus. Pas wanneer hij de wonden aanraakt komt Tomas tot dat ongelooflijke getuigenis en zegt hij: 'Mijn Heer en Mijn God!'

Nu is het gemakkelijk om te zeggen dat Tomas een zwak geloof heeft en zichtbare tekenen nodig heeft om te geloven. Want schuilt eerlijk gezegd niet een Tomas in ieder van ons? En is dat ook niet juist heel erg noodzakelijk? In deze tijd waarin er zoveel informatie over ons wordt uitgestort, nemen wij toch ook niet alles zomaar aan als waar? En moet in de praktijk toch maar blijken wat waar is en wat niet? Bij een overdaad aan nepnieuws en alternatieve feiten is een gezonde portie argwaan en twijfel een goede zaak. Het zou eerder getuigen van naïviteit om de eerste de beste verschijning van een verkondiger van complottheorieën of een zelfverheven goeroe die precies weet hoe je in 10 stappen een gelukkig mens kan worden, zomaar op zijn woord te geloven. Juist in deze tijd zeg ik: lang leve de twijfelaars. Lang leve de Tomassen onder ons. Maar ook twijfelaars zoeken naar wat waar is. De twijfel is niet het eindpunt. Uiteindelijk hopen wij allemaal de waarheid te vinden. Of anders gezegd: dat wat leidt tot waarachtig leven. Dat aan het licht mag komen wie wij als mens ten diepste zijn.

Wat heeft Tomas ons daarin vandaag de dag te zeggen? Ik denk dat de persoon van Tomas een sleutelfiguur is in onze zoektocht naar waarheid en dat heeft alles te maken met het getuigenis van Tomas wanneer hij de wonden van Jezus aanraakt: 'Mijn Heer en Mijn God!' De Tsjechische priester en schrijver Tomas Halik schrijft in zijn boek: 'Raak de wonden aan,' hoe hij het verhaal van de 'ongelovige Tomas' anders is gaan zien. In plaats van de sceptische Tomas die door de verschijning van Jezus van zijn ongelof wordt afgeholpen, verwordt deze tot 'gelovige Tomas' wanneer hij de wonden van Jezus aanraakt. Volgens Halik hebben de wonden van Jezus en God met elkaar te maken, sterker nog: God is te vinden in de wonden van Jezus. Het zijn zijn wonden waaraan Hij is gestorven en van waaruit Hij uit de dood is opgestaan. De wonden als het ware als kiemplaats voor de verrijzenis. De verrezen Christus is tegelijkertijd een verwonde Christus. Ze horen onlosmakelijk bij elkaar. Volgens de legende waarin satan verschijnt aan Sint Maarten in de gedaante van de verrezen Christus, onmaskert deze de duivel wanneer hij hem vraagt zijn wonden te tonen. Satan verschijnt namelijk in de gedaante van de verrezen Christus zonder wonden en is daarmee een illusie, een nepverschijning.

Iemand die deze paradox van het kruis volledig geleefd heeft is de Vlaamse Bieke Vandekerckhove, die op haar 19^e de diagnose ALS krijgt: een dodelijke spierziekte waaraan ze in 2015 op 46 jarige leeftijd overlijdt. In haar boek: 'De smaak van de

stille,' schrijft ze hoe al haar zekerheden en opvattingen over het leven, over zichzelf over het geloof, over God, totaal weggevaagd werden. Ze zegt daarover: *'De confrontatie met ziekte en vergankelijkheid maakte het bouwwerk van ideeën, waar ik zorgvuldig aan gewerkt had en waarvan ik dacht dat het zorgvuldig in elkaar zat, met de grond gelijk. Het was een bom die explodeerde. Tot op heden herinner ik me hoe doods en leeg mijn leven er na die explosie bij lag. De ijzige stilte. Het vreselijke gevoel dodelijk gewond te zijn. Het ondraaglijke besef: 'dit komt nooit meer goed.'*

Het gekke is dat ik het na verloop van tijd als een bevrijding ben gaan ervaren. Sterker nog: wat eerst pure verschrikking was, bleek later het meest bevrijdend te zijn. Het ineensstorten van al mijn opvattingen betekende voor mij een ommekeer, ingrijpender dan mijn ziekte.' Einde citaat. Een lange zoektocht naar zich opnieuw verhouden tot het leven, zichzelf en God, voert haar naar 2 sporen, waarvan ze zelf later zal zeggen: *'Het zijn de 2 longen waarmee ik adem.'* Het christendom en het zenboeddhisme. Ze komt in aanraking met een koan van de zen-leraar Hisamatsu, die haar in eerste instantie woest maakt, maar haar wel op een weg zet die heilzaam is voor haar. De koan luidt: *'Ga staan waar geen plek is om te staan.'* Ze komt hier in eerste instantie tegen in opstand, ze wilde helemaal niet staan op die plek waar de ALS haar bracht. Later zegt ze: *'Het zijn woorden die iets ongelooflijks uitdrukken. Ik durf zelfs te zeggen dat er geen andere weg is.'* In een kloosterbibliotheek zoekt ze naar literatuur die haar helpt om een andere duiding te geven aan haar ervaringen en die haar kan helpen om in verbinding te komen met zichzelf en met God. Ze leest woorden over het sterven dat naar het leven kantelt. Ik citeer uit haar boek: *'Een ervaring, van een sterven – en dat sterven kan van alles zijn – dat onverwacht naar het leven kantelt. Botsen op de grens van onze menselijke mogelijkheden en dat we die grens moeten bereiken om tenslotte 'om te tuimelen in God.'*

Wanneer wij of andere mensen gewond raken, pijn op lopen op wat voor manier dan ook, worden we met de grenzen van het menselijke bestaan geconfronteerd. Dan moeten we opnieuw zoeken naar wat ons leven zin en betekenis geeft, of beter gezegd te zoeken naar wat het betekent om waarlijk mens te zijn in deze wereld. En daar wijst Tomas ons de weg, in het aanraken van de wonden van Christus. Daar is God te vinden. Wanneer we de wonden aanraken tuimelen we, net als Tomas, om in God. De wonden aanraken in ons eigen leven, ze niet uit de weg gaan. Het leven van Bieke Vandekerckhove is daar een indrukwekkend getuigenis van. *'In plaats van ons te verzetten tegen het duister van niet-weten,'* zegt zij *'moeten we ons er juist helemaal door laten overweldigen.....* Maar laten we ons vooral ook overweldigen door de wonden van de mensheid, de wonden van anderen, van vluchtelingen, verslaafden en daklozen, eenzame ouderen en psychiatrische patiënten. In het aanraken van de wonden van hen die hongeren en dorsten, die naakt zijn, die vreemdeling zijn, die ziek zijn of gevangen zitten, tuimelen we om in God en vinden we in Hem onze uiteindelijke bestemming. Daar ontmoeten we Christus zelf en het ware geluk waarvoor we bestemd zijn, zo lezen we in Matthëus 25: *'want wat Gij voor de minsten van mijn broeders en zusters hebt gedaan, hebt Gij voor Mij gedaan,'* zegt Jezus. Wanneer wij de minsten der minsten omarmen en wanneer wij de wonden in ons eigen leven durven zien en aanraken, kunnen we met Tomas zeggen: Mijn Heer en Mijn God? Dat het zo moge zijn.